

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci stěžovatele **N. H. H.**, zastoupeného Mgr. Petrem Volšíkem, advokátem se sídlem v Praze 8, Sokolovská 161, za účasti **Ministerstva vnitra**, odboru azylové a migrační politiky, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 10. 8. 2005, č. j. 55 Az 206/2004 - 34,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán“), ze dne 3. 8. 2004, č. j. OAM-2141/VL-20-ZA-03-2004, nebyl stěžovateli udělen azyl u důvodu nesplnění podmínek stanovených v ust. § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a současně bylo vysloveno, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování dle § 91 zákona o azylu.

Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel žalobu, o které rozhodl Krajský soud v Brně tak, že ji odmítl, neboť tato neobsahovala základní náležitosti podání dle ust. § 37 odst. 2 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a rovněž dle ust. § 71 odst. 1 písm. a) až f) s. ř. s. Nebyly tak splněny podmínky řízení, když se jednalo o neodstranitelný nedostatek, protože odstraňovat vady žaloby již nebylo s ohledem na lhůtu stanovenou v ust. § 72 odst. 1 s. ř. s. možné. Proto by byla výzva soudu dle ust. § 37 odst. 5 s. ř. s. zcela nadbytečná.

Ve včas podané kasační stížnosti namítl stěžovatel stížní důvody dle ust. § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Stěžovatel se domnívá, že nebyly splněny podmínky pro odmítnutí žaloby. Ačkoliv byla jeho žaloba opravdu velice stručná, není možno se ztotožnit se závěrem krajského soudu, protože z uvedeného podání zejména s odkazem na předchozí pohovory je možno dovodit, ve kterých okolnostech měly dle názoru stěžovatele spočívat důvody žaloby. Jak bylo patrné ze samotného podání, žalobce není dostatečně orientován v otázkách zákonem předepsaných náležitostí právního úkonu. Proto mu za dané situace měl soud ustanovit zástupce z řad advokátů, byť jen pro doplnění podání. Stěžovatel nebyl rovněž poučen o jeho procesních možnostech, např. o možnosti obrátit se na ČAK. Stěžovatel navrhl zrušení napadeného usnesení a přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Správní orgán ve svém vyjádření uvedl, že se domnívá, že jeho rozhodnutí bylo ve všech částech výroku vydáno v souladu s právními předpisy. Odkázal proto na správní spis. Navrhl zamítnutí návrhu na přiznání odkladného účinku.

Součástí soudního spisu, který Nejvyššímu správnímu soudu předložil krajský soud, je i žaloba stěžovatele ze dne 26. 8. 2004. Stěžovatel v ní uvedl, že nesouhlasí s rozhodnutím správního orgánu z důvodů, které již dříve uvedl při předchozích pohovorech, že se v současnosti nemůže vrátit do Vietnamu, protože tam byl vládou shledán vinným, a když se vrátí, bude ostatními ponižován a podceňován. Proto prosil o přezkoumání jeho situace, aby mohl v České republice zůstat ještě nějakou dobu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadené rozhodnutí krajského soudu a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle ust. § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.

Podle ust. § 37 odst. 3 s. ř. s. z každého podání musí být zřejmé, čeho se týká, kdo jej činí, proti komu směřuje, co navrhuje, a musí být podepsáno a datováno. Ten, kdo činí podání, (dále jen "podatel") v podání uvede o své osobě osobní údaje jen v nezbytném rozsahu; vždy uvede jméno, příjmení a adresu, na kterou mu lze doručovat. Jiné osobní údaje uvede jen tehdy, je-li toho třeba s ohledem na povahu věci, která má být soudem projednána. Podléhá-li podání soudnímu poplatku, musí být opatřeno kolkovou známkou v odpovídající hodnotě a musí k němu být připojeny listiny, jichž se podatel dovolává. Podání, které je třeba doručit ostatním účastníkům a osobám na řízení zúčastněným, musí být předloženo v potřebném počtu stejnopisů.

Podle ust. § 71 odst. 1 cit. zákona žaloba kromě obecných náležitostí podání (§ 37 odst. 2 a 3) musí obsahovat označení napadeného rozhodnutí a den jeho doručení nebo jiného oznámení žalobci, označení osob na řízení zúčastněných, jsou-li žalobci známy, označení výroků rozhodnutí, které žalobce napadá, žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, jaké důkazy k prokázání svých tvrzení žalobce navrhuje provést a návrh výroku rozsudku.

Podle odst. 2 cit. ustanovení k žalobě žalobce připojí jeden opis napadeného rozhodnutí. Žalobce může kdykoli za řízení žalobní body omezit. Rozšířit žalobu na dosud

nenapadené výroky rozhodnutí nebo ji rozšířit o další žalobní body může jen ve lhůtě pro podání žaloby.

Posuzovaná kasační stížnost napadá dané usnesení argumentem spočívajícím v odlišném stěžovatelově pohledu na postup, který měl být krajským soudem použit poté, co tento obdržel stěžovatelovu žalobu nesplňující základní požadavky na žalobu ve správním soudnictví podle s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto na základě tohoto stěžovatelova argumentu posoudil, zda krajský soud porušil povinnosti uložené mu ust. § 37 odst. 5 s. ř. s., když podanou žalobu odmítl pro nesplnění základních náležitostí podání k soudu a náležitostí žaloby ve správním soudnictví, místo aby stěžovatele poučil o vadách podání a ponechal mu lhůtu k napravení těchto vad, jak stěžovatel ex post požaduje ve své kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že je nutno vycházet především ze skutečnosti, že smyslem procesních podmínek řízení obecně je snížení neurčitosti při uplatňování práv, resp. pravomocí, časové omezení stavu nejistoty v právních vztazích a urychlení procesu rozhodování s cílem reálného dosažení zamýšlených cílů. Stanovení těchto podmínek proto musí být provedeno transparentně, srozumitelně a předvídatelným způsobem a nesmí být zejména zneužíváno k tomu, aby v praxi docházelo k odepření spravedlnosti.

V tomto směru Nejvyšší správní soud vychází z ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., které je třeba chápat jako vyjádření možnosti dané soudům meritorně se nezabývat podáními, jež nesplňují náležitosti kladené na žaloby ve správním soudnictví a tedy například neposkytují soudu dostatek informací k tomu, aby vůbec mohl meritorně rozhodnout. Je přitom třeba rozlišovat na straně jedné takové nedostatky v podání, jež zakládají poučovací povinnost soudu, aby nebyla odepřena spravedlnost ve smyslu čl. 36 Listiny základních práv a svobod či čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, přičemž důsledkem nesplnění této poučovací povinnosti by byla nezákonnost takového soudního rozhodnutí, jak bylo opakovaně vyjádřeno i v judikatuře Ústavního soudu, a na straně druhé takové nedostatky, které nelze odstranit ani po poučení soudem, neboť jejich závažnost zabraňuje soudu posoudit žalobu jako žalobu vůbec, a i v takovém případě, tedy nejen při neodstranění vad, o jejichž přítomnosti byl účastník soudem poučen, nezbyvá soudu než podání odmítnout.

Přezkum Nejvyššího správního soudu pak směřuje k otázce, zda intenzita nedostatků stěžovatelova podání ze dne 26. 8. 2004 dosáhla té míry, při níž je veřejný zájem na co nejširším přístupu ke spravedlnosti převážen zájmem na efektivním fungování této spravedlnosti, jež je podmíněno také nepřetížeností soudů meritorním přezkoumáváním podání, u nichž například není patrné, proti čemu směřují, tedy z jakého zákonného důvodu se spravedlnosti dovolávají. Při takto nastolené otázce nezbylo Nejvyššímu správnímu soudu než rozhodnout, že dle příslušných ustanovení s. ř. s. posuzované stěžovatelovo podání této intenzity dosáhlo.

V důsledku přísné dispoziční zásady v řízení o žalobách proti rozhodnutím správního orgánu totiž musí žaloba obsahovat žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné (§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.). V souzené věci je však zřejmé, že posuzované stěžovatelovo podání žádné žalobní body či tvrzený rozpor napadeného rozhodnutí správního orgánu se zákonem neobsahovalo a že stěžovatel toto podání v zákonné lhůtě pro jeho podání ani nijak nedoplnil. Přitom zákon v ust. § 71 odst. 2 s. ř. s. stanoví, že žaloba musí vždy obsahovat alespoň jeden žalobní bod. Pokud žádný žalobní bod neobsahuje, může být tento nedostatek podmínek řízení odstraněn, a to ve lhůtě pro podání žaloby,

jak vyplývá z citovaného ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s. Nestačí tedy v dané lhůtě podat soudu, ať už přímo či prostřednictvím správního orgánu, jakékoli podání označené jako žaloba či obdobně, nýbrž je třeba podat v této lhůtě takové podání, jež může soud jako žalobu skutečně posoudit. Není tudíž dána zákonná povinnost soudu v těchto případech vždy vyzývat žalobce k odstranění těchto vad ve smyslu ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s., neboť takto široce pojímaná povinnost soudu by zjevně odporovala dispoziční zásadě a rovněž zásadě koncentrace řízení, v souladu s nimiž je tento typ řízení koncipován. Tento názor přitom odráží setrvalou judikaturu Nejvyššího správního soudu (srovnej např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 2. 2004, č. j. 4 Azs 53/2003 - 45, www.nssoud.cz). Ústavní souladnost tohoto přístupu byla potvrzena v usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 7. 1. 2004, sp. zn. IV. ÚS 613/03, jímž byla odmítnuta ústavní stížnost proti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2003, č. j. 2 Azs 9/2003 - 40, pro nepřipustnost z důvodu nevyčerpání všech právních prostředků k ochraně práva, přičemž toto nevyčerpání shledal Ústavní soud v „nedbání o ochranu vlastních práv“ stěžovatele, jenž proti rozhodnutí Ministerstva vnitra brojil pouze podáním neobsahujícím žalobní body obdobně jako v případě nyní posuzovaném.

Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že se Krajský soud v Brně napadeným usnesením nedopustil nezákonnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., když stěžovatelu žalobu podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. odmítl, aniž jej předtím vyzval k odstranění vad podání. Dále konstatuje, že výše zmíněný postup nevedl k vadě řízení před soudem, která by měla za následek nezákonnost rozhodnutí Krajského soudu v Brně, a to z důvodů výše specifikovaných.

Stěžovatel dále uvedl, že mu měl soud ustanovit zástupce z řad advokátů či jej poučit o možnosti využít služeb České advokátní komory. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že možnost ustanovit účastníku řízení usnesením zástupce je dána soudu pouze v případě, že tento účastník o takového ustanovení požádá, tj. pouze na návrh. Vzhledem k okolnosti, že součástí žaloby stěžovatele takovýto návrh nebyl, postupoval krajský soud zcela v souladu se zákonem, jestliže stěžovateli zástupce neustanovil. Na danou kauzu rovněž nebylo možno aplikovat ustanovení občanského soudního řádu týkající se opatrovnictví, protože pro to nebyly splněny zákonné předpoklady. Krajský soud rovněž nepochybil, když stěžovatele nepoučil o možnosti využít Českou advokátní komoru, neboť toto oznámení není obsahem poučovací povinnosti stanovené pro řízení ve správním soudnictví v ust. § 36 odst. 1 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí soudu přezkoumal v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel ve své kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Ze všech shora uvedených důvodů shledal kasační stížnost jako nedůvodnou, a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl bez jednání postupem dle § 109 odst. 1 citovaného zákona, dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

Stěžovatel podal návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek dle ust. § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud o návrhu nerozhodl, neboť má za to, že pro takové rozhodnutí odpadl vydáním meritorního rozhodnutí důvod.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo

na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v soudním řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Správní orgán nárok na náhradu nákladů řízení nevznesl, proto mu ho soud nepřiznal.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. října 2006

JUDr. Radan Malík
předseda senátu